

✉ Re: Umsagnarbeiðni v/eldisstöðvar á Reykjanesi

Búið til	5.11.2021 09:58:11
Höfundur	Snorri Sigurðsson
Sent	5.11.2021 09:58:10
Tilheyrir	 202110-0008 - Umsagnarbeiðni v/eldisstöðvar á Reykjanesi, Eldisgarður

Efni

Re: Umsagnarbeiðni v/eldisstöðvar á Reykjanesi

Upplýsingar

Vinnsla

Sent	5.11.2021 09:58:10	Staða	Imported
Eigandi		Tímamörk	
Skjalalykill	40 Stjórnssýsla almennt		
Lykilorð			

Þátttakendur

Frá	Snorri Sigurðsson - NI (Snorri.Sigurðsson@ni.is)
Til	Jon.A.Jonsson@skipulag.is

Innihald

Góðan daginn,

Eftirfarandi er umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Tilvísun í mál nr. 202110-0008 (LA, BK)

Vísað er í bréf dags. 7. október 2021 frá Skipulagsstofnun, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands, um tillögu að matsáætlun um eldisstöð á Reykjanesi, Eldisgarður.

Náttúrufræðistofnun Íslands skilaði inn umsögn 29. september s.l. um skipulags- og matslýsingu vegna breytinga á Aðalskipulagi Reykjanesbæjar og gerð nýs deiliskipulags fyrir stækkun iðnaðarsvæðis I5a-fiskeldi. https://www.ni.is/sites/ni.is/files/atoms/files/breyting_a_adalskipulagi_reykjan_esbajar_og_nytt_deiliskipulag_vegna_fiskeldis_a_reykjanesi.pdf
(https://www.ni.is/sites/ni.is/files/atoms/files/breyting_a_adalskipulagi_reykjan_esbajar_og_nytt_deiliskipulag_vegna_fiskeldis_a_reykjanesi.pdf)

Í þeirri umsókn er m.a. bent á að stækkun iðnaðarsvæðisins nær yfir hverfisverndarsvæði og náttúruverndarsvæði með hátt verndargildi vegna jarðminja. Horfa þarf heildstætt á svæðið og tryggja að með skipulagi frekari iðnaðar á svæðinu sé ekki sé verið að rýra verðmæti þeirra náttúruminja sem þar eru.

Í tillögu að matsáætlun um eldisstöð á Reykjanesi, Eldisgarður, er lýst fyrirhugaðri uppbyggingu eldisstöðvarinnar og framleiðslugetu upp á 40.000 tonn á ári.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér tillöguna og gerir eftirfarandi athugasemdir:

Náttúrufræðistofnun er ekki kunnugt um hvort áður nefnd breyting á Aðalskipulagi Reykjanesbæjar hafi verið samþykkt, en í tillögu að matsáætlun er nefnt að Suðurlóð og Norðurlóð séu skilgreind sem iðnaðarsvæði innan Auðlindagarðsins (bls. 6).

Fyrirhugað er að bora borholur vegna nýtingu á jarðsjó (bls. 4), en ekki kemur fram staðsetning þeirra eða fjöldi.

Á bls. 10 stendur: „*Heildarvatnstaka eldisstöðvarinnar er áætluð um 23.000 lítrar/sek. Þar af er jarðsjór um 20.000 l/s og ylsjór um 3.200 l/s en í dag renna um 3.500 l/s til sjávar frá Reykjanesvirkjun. Ekki er vítað til þess að ferskvatn sé á svæðinu og því er gert ráð fyrir að reisa seiðastöð með fullkomnum endurnýtingarkerfum sem takmarka ferskvatnsnotkun mjög og er sú notkun áætluð að hámarki 50 l/s. Það ferskvatn verður leitt inn á lóðina með veitukerfi HS-Orku.*“

Gera þarf grein fyrir hvort nefndar magntölur séu áætlað meðaltal eða hámarks vatnstaka. Fyrirhuguð fiskeldisstöð kemur til með að nýta mestan hluta af ylsjó sem fellur til frá Reykjanesvirkjun. Hver er vatnstaka Stolt Sea Farm Holdings Iceland sem framleiðir um 2000 tonn af Senegalflúru?

Um förgun úrgangs: á bls. 12 kemur fram að reikna má með um 5% dauða af **innskráðum fiski** og áætlað er að magnið verði um 500 tonn. Útskýra þarf nánar hvað átt er við með innskráðum fiski og hvert hlutfall eða magn dauðfisks er áætlað miðað við 40.000 tonna framleiðslu.

Ósamræmi er í texta um frárennislagnir frá fyrirhugaðri eldisstöð og nefndir þrjú möguleikar. Á mynd 4 eru teiknaðir tveir möguleikar fyrir Suðurlóð en á bls. 11 stendur að lögð verði lögð að frárennsli Reykjanesvirkjunar og samhliða henni til sjávar. Í kafla um umhverfispáttinn grunnvatn (bls. 16) er talað um að í frummatsskýrslu verði bornir saman tveir möguleikar lagningu frárennslis; vesturleið og norðurleið.

Ósamræmi er í texta um fjölda kerja fyrir áframeldissvæði. Í kafla 3.5.3 er talað um sjö þyrpingar kerja og að hver þyrping innihaldi 14 ker, eða samtals 98 ker. Á mynd 1 eru þyrpingarnar 14 og hver þyrping inniheldur sjö ker. Á bls. 2 eru kerin fyrir áframeldissvæði talin upp og eru þar samtals 118.

Í kafla 4.8 er fjallað um umhverfispætti sem fjallað verður um í frummatsskýrslu:

Vatnstaka (4.6) og grunnvatn (4.8.1): Náttúrufræðistofnun telur mikilvægt að vatnsbúskapur svæðisins sé kannaður vel. Rannsóknir sem nefndar eru í kafla 3.5.6 eru frá árunum 1985-86 og búast má við að breytingar hafi orðið eftir að Reykjanesvirkjun tók til starfa árið 2006. Skýrsla frá 2018 um grunnvatn við Húsatóttir við Grindavík nær ekki yfir framkvæmdasvæði þessarar tillögu. Fram kemur að könnuð verður vatnstaka stöðvarinnar og útbúið rennislíkan til að meta áhrif.

Vatnsgæði (4.8.2) og lífríki viðtaka (4.8.3): Á svæðinu er fyrirhuguð framleiðsluaukning í fiskeldi úr 2000 tonnum (framleiðslugeta Stolt Sea Farm Holding) í samtals 42.000 tonn. Hreinsistöð og umfang hreinsunar verður gerð nánari skil í umhverfismatsskýrslu en ekki er talin hætta á að næringarefni safnist við útrás frárennslis vegna úthafsalda og sjávarstrauma. Í ljósi þeirrar miklu framleiðsluaukningu fiskeldis sem ráðgerð er á svæðinu telur Náttúrufræðistofnun mikilvægt að kannað sé mögulegt magn efna sem sleppur í gegnum hreinsibúnað t.d. hreinsiefna, lyfja- og efnanotkun í frárennsli og möguleg áhrif þeirra á lífríkið í fjörunni. Þá þarf að gera grein fyrir því hvort hætta sé á að sjúkdómar, s.s. bakteríusjúkdómar eða sníkjudýr, geti borist frá fiskeldinu til sjávar? Mikilvægt er að kanna samlegðaráhrif er varðar losun efna um frárennsli frá fiskeldisfyrirtækjum á svæðinu.

Sjónræn áhrif (4.8.4) og landslag (4.9.4): Leggja þarf mat á ásýndar- og landslagsbreytingar sem verða við fyrirhugaða uppbyggingu fiskeldisstöðvarinnar. Fram kemur í tillögu að matsáætlun að áætlaðar byggingar og hús verði 20.750 m², en ekki gerð grein fyrir hæð þeirra eða sýnileika. Gera þarf grein fyrir sýnleika 8 m

hárra súdefnistanka og fjölda þeirra (bls. 10). Náttúrufræðistofnun telur að í þessum kafla ætti einnig að fjalla um áhrif á landslag.

Jarðmyndanir (4.8.5): Gera þarf grein fyrir hraunmyndunum sem verða fyrir raski vegna fyrirhugaðra framkvæmda. Í nálægð Suðurlóðar eru gjallgígar sem eru hluti af Stampagígaröðinni og væri æskilegt að vernda þá fyrir raski. Gera þarf grein fyrir nærliggjandi efnisnámmum þar sem sækja á fínna efni vegna framkvæmda. Ekki er rétt sem kemur fram á bls. 21 að „Framkvæmdin verður öll innan iðnaðar og orkusvæðis samkvæmt aðalskipulagi og mun því ekki hafa áhrif á verndargildi svæðisins.“ Jarðminjar á svæðinu, hraun, gígar og jarðhiti, eru metin með hátt verndargildi á heimsvísu, en frá síðustu aldamótum hefur iðnaðarsvæðið verið að stækka og verndargildið rýrnar staðbundið samhliða auknum framkvæmdum og raski á jarðminjum. Jarðvegsrof rýrir ekki verndargildi jarðminja á svæðinu eins og gefið er í skyn á bls. 20.

Samlegðaráhrif framkvæmdar (4.8.6): Fyrir utan efnislosun í frárennsli þarf að gera grein fyrir samlegðaráhrifum vatnsnýtingar (jarðsjór, ylsjór og ferskvatn) fyrirtækja innan iðnaðarsvæðisins.

Samfélag, útivist og ferðamennska (4.8.8): Gera þarf grein fyrir áhrifum fyrirhugaðrar eldisstöðvar á útivist og ferðamennsku. Kanna þarf sýnileika frá helstu útivistar- og ferðamannastöðum svo sem Gunnhver og Reykjanesvita. Gera þarf grein fyrir áhrifum framkvæmda á starfsemi Reykjanesjarðvangs og því sem hann stendur fyrir sem UNESCO Global Geopark.

Í kafla 4.9 eru nefndir umhverfispættir sem **ekki** er talin þörf á að skoða nánar í frummatsskýrslu.

Náttúrufræðistofnun óskar eftir að eftirfarandi umhverfispættir verði skoðaðir:

Fuglalíf:

Mælst er til þess að farið verði í úttekt á fuglalífi í fjörum og grunnsævi meðfram strandlengjunni í grennd við fyrirhugað framkvæmdasvæði sem myndi felast í reglubundnum talningum yfir eitt ár, t.d. einu sinni í mánuði. Auk þess sem þéttleiki varpugla verði kortlagður á því landi sem færi undir mannvirki sem og á nærliggjandi svæðum.

Skoða þarf möguleg áhrif fráveituvatns á fugla og aðrar lífverur í fjörunni. Í grennd við framkvæmdasvæðið er að finna miklar fuglabýggðir í Hafnabergi og Valahnúkum auk þess sem fjöldi fugla sækir í Stóru-Sandvík norðan við svæðið. Reynslan frá öðrum eldisstöðvum hefur sýnt að úrgangur sem fylgir svona starfsemi getur haft mikið aðdráttarafl fyrir fugla af stóru svæði og hér er fyrirhugað að setja á laggirnar eldisstöð með mikið meiri framleiðslugetu en aðrar nærliggjandi stöðvar á Reykjaneskaga samanlagt.

Ef mótvægisáðgerðir við ásókn fugla fela í sér fugladráp þá myndu þau áhrif ná langt út fyrir athafnasvæðið og því afar mikilvægt að ganga þannig frá frárennismálum að ekki komi til þess.

Í kafla **4.9.6 Náttúruminjar** þarf að gera betur grein fyrir náttúruverndarsvæðum í og við framkvæmdasvæðið. Í kaflanum eru rangfærslur sem þarf að leiðrétta og bæta við þeim verndarákvæðum sem ekki koma fram.

- Náttúruminjar eru **ekki**, eins og stendur á bls. 22, annars vegar náttúruverndarsvæði og hins vegar lífverur, búsvæði og vistkerfi sem eru á náttúruminjaskrá,.
- Öngulbrjótsnef er svæði sem Náttúrufræðistofnun tilnefndi fyrir B-hluta náttúruminjaskrár árið 2018 sem verndarsvæði vegna fjöruvistgerða (<https://www.ni.is/greinar/su-ongulbrjotsnef>) (<https://www.ni.is/greinar/su-ongulbrjotsnef>).
- Framkvæmdasvæðið er innan svæðis á núgildandi náttúruminjaskrá, Reykjanes, Eldvörp og Hafnarberg nr. 106, sjá <https://ust.is/nattura/natturuverndarsvaedi/natturuminjaskra/sudvesturland/> (<https://ust.is/nattura/natturuverndarsvaedi/natturuminjaskra/sudvesturland/>)
- Svæðið er á náttúruverndaráætlun 2004-2008: Reykjanes-Eldvörp-Hafnarberg. (<https://www.althingi.is/alttext/pdf/130/s/0716.pdf>) (<https://www.althingi.is/alttext/pdf/130/s/0716.pdf>)
- Í Svæðisskipulagi Suðurnesja 2008-2024 er svæðið hverfisverndað.
- 61. gr. laga um náttúruvernd; sérstök vernd tiltekinna vistkerfa, jarðminja o.fl., þar sem nefnd eru eldvörp og eldhraun sem myndast eftir síðjökultíma. Þar stendur jafnframt að “Forðast ber að raska vistkerfum og jarðminjum sem taldar eru upp í 1. og 2. mgr. **nema brýna nauðsyn beri til.**”

- Reykjanes jarðvangur sem er samþykktur sem UNESCO Global Geopark og er í forsjá sveitarfélaga sem að honum standa. Hvernig samrýmist framkvæmdin starfsemi og stefnu jarðvangsins.
- Skyggðu svæðin á mynd 14 bls. 23 sýna háhitasvæði en ekki verndarsvæði. Hraun og gíggar koma fyrir innan fyrirhugaðs framkvæmdasvæðis.
- Fyrir bæði mynd 13 og mynd 14 þarf að geta heimilda eða vitna í kortasjár Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Lagfæra þarf heimildalista í ljósi ábendinga.

Náttúrufræðistofnun áskilur sér rétt að frekari athugasemdum á síðari stigum mats á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson

Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs / Head of Division, Nature Protection

.....
Náttúrufræðistofnun Íslands / Icelandic Institute of Natural History

Urriðaholtsstræti 6-8, 220 Garðabær.

Sími/Tel: (354) 5 900 500. www.ni.is (<http://www.ni.is/>)

NÁTTÚRUFRAEÐISTOFNUN ÍSLANDS

From: "Jón Ágúst Jónsson" <Jon.A.Jonsson@skipulag.is>

To: "Móttaka - NI" <Mottaka@ni.is>

CC:

Subject: Umsagnarbeiðni v/eldisstöðvar á Reykjanesi

Date: 7.10.2021 11:24:27

Góðan dag,

Samherji Fiskeldi hefur sent Skipulagsstofnun meðfylgjandi matsáætlun um ofangreinda framkvæmd, móttækin 27. september 2021, skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Hér með er óskað eftir að Náttúrufræðistofnun Íslands gefi umsögn um meðfylgjandi matsáætlun ofangreindrar framkvæmdar skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Í umsögninni þarf eftir því sem við á að koma fram hvort umsagnaraðili hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggst vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar, út frá sínu starfssviði, svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaöflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum umsagnaraðili telur að gera þurfi frekari skil eða hafa sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar. Leyfisveitendur skulu í umsögn sinni gera grein fyrir þeim leyfum sem eru á starfssviði þeirra og framkvæmdin er háð.

Umsógnin óskast send Skipulagsstofnun fyrir 5. nóvember 2021 á tölvupóstföngin: skipulag@skipulag.is og jonagust@skipulag.is. Athugið að umsagnarbeiðni þessi er eingöngu send rafrænt.

Jón Ágúst Jónsson

Sérfræðingur, svið umhverfismats / Specialist, Environmental Assessment

Skipulagsstofnun - National Planning Agency

Borgartún 7b, 105 Reykjavík, Ísland – Iceland

sími 595 4100

Jon.A.Jonsson@skipulag.is

www.skipulag.is

www.facebook.com/skipulagsstofnun

Viðhengi

image001.png (5 KB)